

DO THEAGHLACH CONALLACH

TREOIR MAIDIR LE DO SHINSIR A RIANÚ SIAR



RANNÁN CULTÚIR, COMHAIRLE CHONTAE DHÚN NA NGALL



Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

DRYING PEATS



**Comhairle Contae
Dhún na nGall**
Donegal County Council

Bhí an t-eolas atá sa leabhrán seo ceart agus cruinn san am a foilsíodh é.
Bealtaine 2020

Is é is ginealas

ann staidéar a dhéanamh ar shinsir duine nó ar stair a theaghlaigh agus tá sé ar na caithimh aimsire is mó ar an domhan a bhfuil daoine tugtha dóibh. Sa ghinealas tugtar an stair chun beatha mar nuair a fhoghlaimíonn daoine faoina sinsir, tá siad ábalta ceangail a dhéanamh le heachtraí sa stair. Is é is Stair theaghlaigh ann taighde beathaisnéiseach ar do shinsir. Is é an aidhm atá leis de ghnáth stair inste a bhfuil bunús maith léi, a bheidh spésiúil do bhaill an teaghlaigh agus b'fhéidir do ghlúnta atá le teacht. Sa staidéar seo cuirtear feoil ar chnámha an ruda a thugann ginealas dúinn agus déantar staidéar ar na cúinsí stairiúla agus ar an chás thíreolach inar mhair sinsir.

Mar chaomhnóirí ar chomhchuidimhne Chontae Dhún na nGall, is seirbhís thábhachtach de chuid na Roinne Cultúir áiseanna ginealais/ staire teaghlaigh. Sa leabhrán seo tugtar intreoir achomair ar na háiseanna atá ar fáil sa Leabharlann, Seirbhísí Cartlainne agus Músaeim na Roinne Cultúir, Comhairle Contae Dhún na nGall, agus ar áiseanna eile agus gníomhaireachtaí a bheadh ina threoir do thaighdeoirí atá ag rianú a gcrainn ginealaigh i nDún na nGall.

Cé go bhfuil Leabharlann Chontae Dhún na nGall, Cartlann Chontae Dhún na nGall agus Músaeim Contae Dhún na nGall sásta treoir agus cuidiú a thabhairt, ní institiúidí ginealais iad agus de ghnáth ní thig leo taighde mionsonraithe a dhéanamh do dhaoine aonair.



PHOTO
R. WILLIAMSON

Tús a chur le do Thaighde

Mar thús, déan iarracht a fháil amach chomh cruinn agus chomh hiomlán agus is féidir cad iad na bunfhíricí ginealaigh atá ag a oiread agus is féidir leat de do dhlúthghaolta:

- Ainmneacha (céadainmneacha agus ainmneacha teaghlaigh gaolta)
- áiteanna cónaí (an paróiste nó an baile fearainn a raibh siad ina gcónaí ann, amharc: www.townlands.ie/donegal/) Is éard is baile fearainn ann an roinn chríche is lú taobh istigh de gach contae agus é idir acra amháin agus na mílte acra ina méid. Úsáideadh iad go forleathan i suirbhéanna talaimh, daonáirimh agus córais vótála ón 17ú céad agus is iad is bonn le seoltaí poist faoin tuath
- go garbh cad é an dáta agus an áit ar rugadh/baisteadh iad
- an dáta agus an áit ar pósadh iad
- an dáta agus an áit ar éag siad/ar adhlacadh iad.



Bailiúchán Theaghlach Rutherford
Le caoinhead ó Caroline Ni Giolla Chearr

Is fearr oibriú droim ar ais

ón méid atá ar eolas faoi shinsir a aithníodh cheana féin. Is annamh a éiríonn le duine a bhíonn ag iarraidh oibriú chun tosaigh. Labhair le do gharghaolta agus cuir ceist orthu sin a shíleann tú go bhful seans ann go mbeidh rud beag níos mó eolais acu ar stair do theaghlaigh. Seiceáil lena fháil amach cad iad na doiciméid (teastais, litreacha, gearrtháin nuachtáin, bíoblaí teaghlaigh, albaim grianghraf, dialanna, etc.) atá agat nó acu. Taispeánfar san eolas sin an bealach chuig taifid chuí. Tá sainchreideamh tábhachtach fosta lena chinntiú cad iad na taifid atá fóirsteanach don taighde s'agat.

Tá teorainn ar an taighde s'agat ar do shinsir Éireannacha cionn is gur scríosadh mórán de na taighde daonáirimh, ginealaigh theaghlaigh agus cláir pharóiste Eaglais na hÉireann nuair a dódh an Chartlann Náisiúnta sna Ceithre Cúirteanna i mBaile Átha Cliath in 1922. Ach tá bunús na gclár paróiste Caitliceach ann go fóill, cé nach dtéann mórán acu níos faide siar ná deireadh an 18ú céad agus níl siad ar fáil do gach paróiste. Tá taifid éagsúla eile ann, ach tá sé deacair líne Éireannach a rianú níos faide siar ná tús an 17ú céad, mura ndéantar trí thaifid Chlainne etc. é.

Tá mórán leabhar ann agus foinsí ar líne a chuideodh leat tús a chur le do thaighde, lena n-áirítear:

- Tracing your Irish Ancestors: The Complete Guide /John Grenham, 2019
- Tracing your Donegal Ancestors / Helen Meehan agus Godfrey Duffy, 2008
- Tracing Your Irish Family History on the Internet: A Guide for Family Historians / Chris Paton, 2019
- Áiseanna Ginealais Dhún na nGall: www.donegalgenealogy.com
- Ginealas Éireannach: www.irishgenealogy.ie
- Cuardach Teaghlaigh: www.familysearch.org
- Ar Lorg mo Staire: www.findmypast.ie
- Sinsearach: www.ancestry.com



Gaoth Dobhair go mall sna 1880idí
Bailiúchán Príobháideach Teaghlaigh

Leabharlann Chontae Dhún na nGall – Lárleabharlann, Leitir Ceanainn



Lárleabharlann, Leitir Ceanainn.
Bailiúchán Leabharlann Chontae Dhún na nGall
Grianghraf: Paul McGuckin

Tá an Lárleabharlann ar Bhóthar Oilibhéir Pluincéid, Leitir Ceanainn, Co Dhún na nGall.

Central GPS 54.948382,-7.737889

Déan teagmháil le Lárleabharlann ar (074) 9124950 nó seol ríomhphost central@donegallibrary.ie

Is féidir tuilleadh eolais a fháil ar ár suíomh gréasáin ag www.donegallibrary.ie

Sa Lárleabharlann, Leitir Ceanainn, tá bailiúchán mór de leabhair, irisleabhair

agus ábhair eile ar ghinealas agus stair theaghlaigh a d'fhéadfadh cuidiú leat tús a chur ar d'aistear ar lorg an tsinsir sin i nDún na nGall ar deacair teacht air.

Cé nach féidir leis an fhoireann an taighde a dhéanamh, tá siad sásta treoir agus cuidiú a thabhairt.

Is féidir mórán dár gcuid áiseanna a fhótachóipeáil; nuair atá eisceachtaí ann de ghnáth is féidir grianghraf a ghlacadh díobh gan splan. Caithfidh gach fótachóipeáil cloí leis an Acht Cóipchirt agus Ceart Gaolmhar 2000.

Roinn Staidéir Dhún na nGall

Tá Staidéir Dhún na nGall sa Lárleabharlann, Leitir Ceanainn. Tá an bailiúchán tagartha ar fáil le linn uaireanta oscailte leabharlainne agus is féidir cuid de na hearraí a fháil ar iasacht. Tá an chatalóg ar fáil ar líne ag www.donegalllibrary.ie

Bíonn ball foirne i gcónaí i láthair le treoir agus cuidiú a thabhairt agus leis na hábhair a thabhairt a fhad leis an taighdeoir. Má shíleann tú go mbeadh rochtain de dhíth ort ar ábhair atá ar mhicreascannán moltar duit an micriléitheoir a chur in áirithe ar dtús.



Léitheoir Micreascannán, Lárleabharlann
Le caoinchead ó Caroline Ni Giolla Chearr

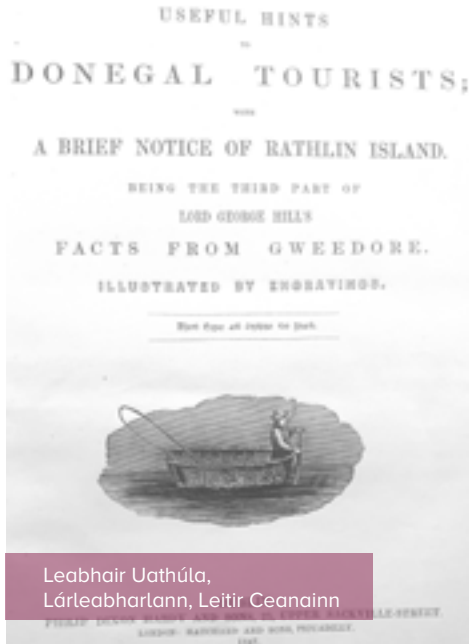
Faoi láthair tá Leabharlann Chontae Dhún na nGall ag digitiú earraí roghnaithe ó bhailiúchán Staidéir Dhún na nGall agus ag cur in ord tosaíochta earraí atá le digitiú le freastal ar riachtanais taighdeoirí, agus san am chéanna ag iarraidh caomhnú a dhéanamh ar na hearraí is leochailí agus is mó atá i gcontúirt ina bailiúcháin. Fágann sin go mbeidh níos mó rochtana ag úsáideoirí sa bhaile agus thar lear ar a bailiúcháin tríd an ghréasán agus formáidí eile.

Go dtí seo, tá digitiú déanta ag Leabharlann Chontae Dhún na nGall ar na leabhair a leanas a óstáiltear ar www.askaboutireland.ie/reading-room/digital-book-collection/digital-books-by-county/donegal/

- Ballyshannon: Its History and Antiquities / Allingham, Hugh, 1937
- A Copy of Register of Deeds in County Donegal / MacIntyre, A, 1935
- Inis Eoghain/ Maghtochair, 1867
- A History of the Diocese of Raphoe / Maguire, Very Rev. E, 1920
- Letterkenny Past and Present / Maguire, Very Rev. E, 1917
- Statistical Survey of the County of Donegal / McParlan, James, 1802
- The Flight of the Earls / Ó Cianáin, Tadhg, 1916
- The Martyrology of Donegal / O'Donovan, John, 1864
- The Scenery and Antiquities of South-Western Donegal / Stephens, James, 1872



Leabhair Uathúla



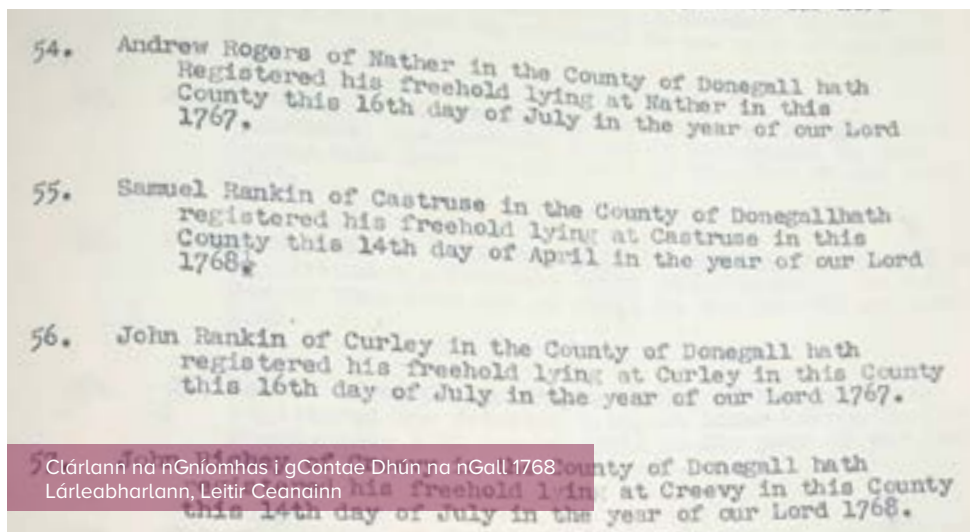
Sa Lárleabharlann tá bailiúchán de sheanleabhair agus leabhair uathúla a foilsíodh faoi Dhún na nGall nó a d'fhoilsigh údair de chuid Dhún na nGall san ochtú céad déag agus sa naoú céad déag. Níl sna teidil a leanas ach sampla ionadaíoch den taisce shaibhir.

- Facts from Gweedore with Useful Hints to Donegal Tourists / Lord George Hill, 1846.
- The Family History of Hart of Donegal / Henry Travers Hart, 1907.
- The Harvey Families of Inishowen, Co. Donegal and Maen Co., Cornwall / Lieut-Col. GH Harvey, 1927.
- A History of the Diocese of Ráth Bhoth / An Canónach Urramach Edward Maguire, 1920 [2 Imleabhar]
- A Generation of Montgomerys / Henry Montgomery, Easpag na Tasmáine, 1907.
- The Wrays of Donegal, Londonderry and Antrim / Charlotte Violet Trench, 1945.
- Irish Distress and its Remedies: The Land Question: A Visit to Donegal and Connaught in the Spring of 1880 / James H. Tuke, 1880.
- A Tour of Ireland in 1775 with a view of the Salmon-Leap at Ballyshannon / Richard Twiss, 1775.
- Three Hundred Years in Innishowen / Amy Isobel Young, 1929.
- The O Cléirigh Family of Tír Conaill / Father Paul Walsh, 1938.
- A Tour in Ireland with observations on the present state of that Kingdom made in the years 1776, 1777 and 1778 and brought down to the end of 1779 / Arthur Young, 1780.
- Beatha Aodha Ruaidh Uí Dhomhnaill / The Life of Hugh Roe O'Donnell Prince of Tirconnell 1586-1602 / Lughaidh O' Clery, 1893.

Ar na Foinsí agus Áiseanna Uathúla atá le fáil sa

Lárleabharlann tá: _____

- A list of families in the Parish of Conwal 1878 / compiled by W. Craig
- County Donegal Revenue Employees c.1675-c.1786 / compiled by Aidan Manning
- Donegal Soldiers granted Out Pensions, 1783-1822 / compiled by Aidan Manning
- Householders in St. Johnston, 1794
- Land grants in the Precinct of Liffer (Lifford), barony of Raphoe and County of Donegal: 1608 Plantation of Ulster
- List of persons in the parish of Culdaff, March 8th, 1782
- List of Protestant householders in the Parish of Leck in 1766
- Murlog Church baptisms 1773-1777
- Old Letterkenny families / compiled by Sam Fleming
- Protestant householders in the Parish of Templecrone, county Donegal in 1799, with a list of Churchwardens of the same Parish, 1775-1900
- Raphoe Marriage Registers: Some eighteenth century Catholic marriages in the Protestant Registers of the Diocese of Raphoe
- Trees planted in Raphoe 1702 (A list of landholders on lands belonging to the Bishop of Raphoe)
- Register of Deeds in County Donegal – Freeholders 1760 - 1769



Ar na Foinsí agus Áiseanna ar Fáil sa

Lárleabharlann tá: _____

TAIFID TALÚN

Daonáirimh agus Daonáirimh Ionaid

Sna tuairisceáin daonáirimh tá liosta de na daoine uilig a bhí i láthair sa teaghlach oíche an daonáirimh, a ngaol leis an tsealbhóir tí, a gcreideamh, a slí bheatha, a n-aois agus sonraí pearsanta eile.

Daonáireamh 1901 agus Daonáireamh 1911

Cóipeanna micreascannáin den Daonáireamh do Chontae Dhún na nGall in 1901 agus 1911.

Is féidir breathnú ar Dhaonáireamh 1901 agus Daonáireamh 1911 d'Éirinn ar líne ag www.census.nationalarchives.ie

Ar na sleachta daonáirimh eile tá :
Sleachta as daonáireamh 1841 agus daonáireamh 1851 do Chontae Dhún na nGall le fáil i bPáipéir Parlaiminte na Breataine 1851, Daonáireamh Éireann: Cuid 1 Ulaidh agus Connachta: Daonra agus Tithíocht na hÁite

Is féidir breathnú air sin ar líne ag www.dippam.ac.uk

[Ireland: 1841/1851 Census Abstracts (Republic of Ireland)/ Josephine Masterson, 1999.

Cláraítear anseo sleachta daonáirimh ó thaifid na bPinsean Seanaoise.]

Suirbhé Pynnar's 1618-1619

Rinneadh an Suirbhé seo idir 1618 agus 1619 agus liostaítear ann na tiarnaí talaimh Sasanacha agus Albanacha ar bronnadh tailte orthu faoi Phlandáil Uladh. Insítear an acraíocht a bronnadh ar gach 'Gealltóir', ach déantar suirbhé fosta ar na príomhthionóntaí Éireannacha a d'fhan ar na tailte daingnithe.

[An Historical Account of the Plantation of Ulster at the Commencement of the Seventeenth Century 1608-1620 / George Hill, 1877]

Rollaí Mustair 1630

Ó 1630, is é an daonáireamh ionaid é is sine sa Lárleabharlann. Is liosta é de na mórúinéirí talún agus d'fhir inniúla faoi airm (16-60 bliain) a bhí le bailiú le troid ar son na Corónach, dá mbeadh gá leis.

An Suirbhé Sibhialta 1654-1656

Is comhthiomsú é an Suirbhé Sibhialta de thaifid tiarnaí talaimh bunaithe ar pharóiste nó ar bhaile fearainn le cur síos scríofa ar na críocha. Tugtar luach gach baile fearainn mar a socraíodh in 1641.

[The Civil Survey A.D. 1654-1656: Counties of Donegal, Londonderry and Tyrone, 1937.]

Daonáireamh Pender c. 1659

Tugtar Daonáireamh Petty nó Daonáireamh Pender air seo fosta. Tugann sé tuairisceáin daonáirimh do bhailte fearainn don chuid is mó d'Éirinn. Sna tuairisceáin tá ainm phríomháititheoirí an talaimh, a dtugtar 'Tituldoes' orthu. Roinntear é de réir barúntachta, paróiste agus baile fearainn agus liostaítear ann an méid Sasanach, Albanach agus Éireannach i ngach baile fearainn. Is foinse iontach luachmhar é mar go liostaítear ann na príomhainmneacha Éireannach agus a minicíocht, de réir barúntachta.

[A Census of Ireland circa 1659 / Seamus Pender, 1939]

Rollaí Airgead Teallach 1660idí

Is liosta é seo de shealbhóirí tí a chaithfeadh cáin a íoc bunaithe ar an méid teallach i ngach teach, ar ráta dhá scilling an teallach. Liostaítear ann ceannaire an teaghlaigh i

ngach barúntachta agus paróiste a chaithfeadh an cháin a íoc.

Uachtanna

Is foinse thábhachtach uachtanna agus taifid thiomnacha nó tugann siad fianaise ar dháta báis agus eolas a bhaineann le baill teaghlaigh, áit chónaí agus réadmhaoin.

Sa Lárleabharlann tá na trí imleabhar a leanas de Shleachta Uachtanna i gClárlann na nGníomhas:

[Sleachta Uachtanna i gClárlann na nGníomhas: Iml. 1 (1708-1745)]

[Sleachta Uachtanna i gClárlann na nGníomhas: Iml. 2 (1746-1785)]

[Sleachta Uachtanna i gClárlann na nGníomhas: Iml. 3 (1785-1832)]

Is féidir féilirí d'Uachtanna agus Riaracháin 1858 – 1920 a lorg ar líne ag www.willcalendars.nationalarchives.ie

Liostaí Príomtheidliochta Tuirne 1796 (Liosta Lín)

Le tionscal an línéadaigh a spreagadh in Éirinn bhronn Bord Línéadaigh na hÉireann tuirní saor in aisce ar shealbhóirí talún bunaithe ar líon na n-acraí línéadaigh a cuireadh. Tá na hiontrálacha bunaithe ar pharóiste agus tá liosta ann den méid tuirní a bronnadh ar gach sealbhóir talún.

Leabhair Cheapoinnt na nDeachúna 1823 -1838

Comhlíonadh Ceapoinnt na nDeachúna idir 1823 agus 1837 lena chinntiú cad é an méid a chaithefeadh áititheoirí gabháltais talmhaíochta, thar acra amháin, a íoc i ndeachúna le hEaglais na hÉireann. Tá Leabhair Cheapoinnt na nDeachúna in ord de réir paróiste agus baile fearainn agus liostaítear an t-ainm, an méid talaimh a bhí ann agus an méid airgid a bhí le híoc. Ó tharla gur gearradh na deachúna ar thalamh talmhaíochta, ní chlúdaítear ceantair uirbeacha.

Tá cóipeanna ar mhicreascannán sa Lárleabharlann agus tá siad ar fáil ar líne ag

www.titheapplotmentbooks.nationalarchives.ie

Clárlann na nGníomhas i gcontae Dhún na nGall: Saorshealbhóirí 1760 – 1769

Is féidir a mhaíomh gur sealbhóir talaimh a choinníonn talamh go deo é saorshealbhóir, ach ainneoin an fhocail “saor”, b’éigean don tsaorshealbhóir chóir a bheith i gcónaí cíos a íoc le tiarna talaimh. I gClár na Saorshealbhóirí tá liosta in ord aibítreach de na hainmneacha ar ghníomhais saorshealbhóirí i nDún na

nGall sna 1760idí agus 1770idí agus ina dhiaidh sin tá eolas níos mionsonraithe lena n-áirítear dáta cláraithe na saorsheilbhe.

Luacháil Phríomhúil Griffith 1857-1858

Ba é Luacháil Phríomhúil Griffith an chéad luacháil chaighdeánach ar an mhaoin réadach uilig in Éirinn agus liostaítear inti sealbhóirí tí agus léasóirí de réir baile fearainn, paróiste, aontas dhlí na mbocht agus barúntachta. Sa Lárleabharlann tá tacar iomlán de leabhair Luachála do Dhún na nGall. Is féidir breathnú ar thaifid luachála agus léarscáileanna ar líne ag www.askaboutireland.ie/griffith-valuation

The image shows a page from a historical valuation document. The title at the top is "VALUATION OF TOWNLANDS, PARISH OF BELMONT". The table below is organized into several columns: "Name", "Description", "Number of Acres", "Rateable Value", "Total Value", "Number of Inhabitants", and "Number of Cottages". The entries in the table are dense and include names of townlands and their corresponding descriptions and values. A red box at the bottom left of the page contains the text "CILL Chártha".

TAIFID EAGLAISE

Ní raibh clárú sibhialta breitheanna, básanna agus póstaí riachtanach in Éirinn go dtí 1864. Mar sin is áis staire teaghligh thar a bheith luachmhar iad taifid Eaglaise. Tá an áit a mbítear ag stóráil na dtaifead seo ag brath ar an tsainchreideamh. Ba chóir a thuiscint fosta go gcoinnítear a lán de na taifid pharóiste go háitiúil in eaglaisí paróiste.

Eaglais na hÉireann

Tá Cláir Pharóiste d'Inbhear, Tamhnach an tSalainn, Cill Leacht Aodha agus na Cealla Beaga á gcoinneáil ar mhicreascannán sa Lárleabharlann. Caithefear cead a fháil ón pharóiste leis na taifid seo a phriontáil.

Is é Comhlacht Ionadaíoch na hEaglaise a choinníonn taifid Eaglais na hÉireann:

www.ireland.anglican.org/about/rcb-library/catalogues/parish-records

Rinneadh roinnt bheag de chláir pharóiste na hÉireann a dhigitiú agus is féidir breathnú orthu anseo agus ar Thionscadal taifid na nAnglacánach. Tá an obair ar an taifead dhigiteach seo ar siúl i rith an ama.

www.ireland.anglican.org/about/rcb-library/anglican-record-project

Caitliceach

Tá bunús na gclár paróiste Caitliceach roimh 1880 atá ann ar fad ar mhicreascannán ag Leabharlann Náisiúnta na hÉireann. Ní dhearnadh iad a dhigitiú agus is féidir breathnú orthu ag www.registers.nli.ie

Tá bunús na dtaifead is déanaí á gcoinneáil ag na heaglaisí paróiste éagsúla. www.churcharchives.ie/raphoe-diocesan-archives/

Meitidisteach

D'fhás an Meitidisteachas as an Eaglais Bhunaithe le daoine ag dul isteach i gCumann Meitidisteach Wesley, ach ag fanacht ina n-eaglaisí féin. Bhíothas ag dúil go rachadh Meitidistigh chuig an eaglais pharóiste fá choinne baiste; mar sin de tá sé tábhachatach go gcuimhnimid ar thaifid Eaglais na hÉireann don ochtú céad déag a sheiceáil.

Rinne PRONI (Oifig na dTaifead Phoiblí Thuaisceart Éireann) taifid go leor de na heaglaisí Meitidisteacha i gCúige Uladh (Dún na nGall san áireamh) a chíoipeáil.

Tá siad sin ar fáil faoi na cóid tagartha MIC1E agus CR6

www.nidirect.gov.uk/publications/proni-guide-church-records

Seans go bhfuil taifid eile á gcoinneáil go háitiúil nó le Cumann Staire Meitidisteach na hÉireann:

www.methodisthistoryireland.org

Cumann Staire Wesley: www.wesleyhistoricalsociety.org.uk/genealogy.html

An Eaglais Phreispitéireach

Tá micreascannán déanta ag Oifig na dTaifead Poiblí Thuaisceart Éireann (PRONI) de beagnach gach clár Preispitéireach in Éirinn. Tá dornán beag de chláir roimh 1990 agus de thaifid eile ag Ministrí go háitiúil.

www.nidirect.gov.uk/proni

Tá roinnt bheag taifid phobalda fosta ag Cumann Staire Preispitéireach na hÉireann. Is féidir teacht orthu sin ag www.presbyterianhistoryireland.com/collections/library/records

De bharr géarleanúint shibhialta de thoradh na bPéindlithe bá í Eaglais na hÉireann a rinne mórán de bhaistí, póstaí agus adhlachtaí na bPreispitéireach. Mar sin de tá sé tábhachtach gan dearmad a dhéanamh taifid Eaglais na hÉireann a sheiceáil isteach san ochtú céad déag. Tá cláir adhlachtaí d'eaglaisí Preispitéireacha neamhchoitianta nó ní raibh mórán tailte adhlachta Preispitéireacha ann.

Sa Lárleabharlann tá cóip chrua d'innéacsanna le haghaidh na nEaglaisí Preispitéireacha áitiúla a leanas:

Innéacs do Thaifead Paróiste	Taifead	Blianta ar Fáil
Céad-Eaglais Phreispitéireach Leitir Ceanainn	Breitheanna agus Póstaí	1845-1899
Dara hEaglais Phreispitéireach Leitir Ceanainn	Baistí agus Póstaí	1821-1858
Tríú hEaglais Phreispitéireach Leitir Ceanainn	Baistí agus Póstaí	1841-1899
Gort Lao (Leitir Ceanainn) Eaglais Phreispitéireach Leasaithe	Póstaí	1872 -1898

Innéacs do Thairfead Paróiste	Tairfead	Blianta ar Fáil
Eaglais Phreispitéireach Fhánada	Breitheanna agus Póstaí	1827-1899
Eaglais Phreispitéireach Bhaile na nGallóglaigh	Breitheanna agus Póstaí	1838-1899
Eaglais Phreispitéireach Ráth Maoláin	Breitheanna, Básanna agus Póstaí	1845-1899
Eaglais Phreispitéireach na dTréantach, Leitir Ceannainn	Póstaí Baistí	1845 -1873 1873 -1938 1958 -1998 1964 - 1998

Cumann na gCarad (Na Caecair)

In Find My Past tá mórán tairfead Caecair lena n-áirítear baistí, póstaí, roinnt básanna, eolas faoin phobal agus tairfid scoile. I Monatóir Bliantúil na gCaecair don Bhreatain agus d'Éirinn ó 1813-1918 tá cuntais iarbháis do gach Caecair a fuair bás.
www.findmypast.ie/quakers

Tá dhá chartlann réigiúnacha Caecair in Éirinn:

I Leabharlann Staire Chumann na gCarad Bhaile Átha Cliath tá tairfid do Chaecair Éireannacha i bPoblacht na hÉireann:

Cumann na gCarad, Teach na gCaecair, Lána Stoicín, Ráth Fearnáin, Baile Átha Cliath 6.

Tá tairfid do Thuaisceart Éireann ar fáil mar seo a leanas:

Cumann na gCarad, Teach Tionóil Lios na gCearrbhach, 4 Bóthar Magheralave, Lios na gCearrbhach, Co. Aontroma.

Tá roinnt cóipeanna de thairfid na gCaecair i Leabharlann Náisiúnta na hÉireann agus ag PRONI i mBéal Feirste.

Inscríbhinní ar Leaca Uaighe

Taifid d'inscríbhinní ar leaca uaighe thart ar Chontae Dhún na nGall, lena n-áirítear leagan amach don reilig:

- Achadh nUinseann [Leitir Ceanainn]
- Balleeghan [Mainéar Uí Chuinneagáin]
- Mainistir Bhéal Átha Seanaidh,
- Eaglais na hÉireann, Naomh Áine, Béal Átha Seanaidh
- An Bhroclais
- Reilig Charna, Paiteagó
- Eaglais Pharóiste agus Reilig Chonbháil [Leitir Ceanainn]
- Cluain Lao [Leifear]
- Reilig Dhroim Thuama [Baile an tSratha]
- Fionnúir [Bun Dobhráin]
- Gartán [Mín an Lábáin]
- Eaglais na hÉireann, Inbhear
- An tSeanreilig, Inbhear
- Eaglais na hÉireann Chill Leacht Aodha [An Bhroclais]
- Seanreilig Chill Leacht Aodha [An Bhroclais]
- Na Cealla Beaga
- Cill Mhic Réanáin
- Kilmonaster [Baile an Droichid]
- An Leac [Leitir Ceanainn]
- Seanreilig Mhachaire Gathláin [Cnoc Fola]
- Seantalamh Adhlactha Chlann Diarmada [Doire]

- Ardeaglais Naomh Adhamhnán, Ráth Bhoth
- Raymoghy [Mainéar Uí Chuinneagáin]
- Eaglais na hÉireann, Naomh Muire, Srath an Urláir
- Eaglais na hÉireann, Teach Baoithín [Baile Suingean]
- Tulach Dhúghlaise [Mín an Lábáin]
- Tulacha Beigile [Dún Fionnachaidh]
- Tullyaughnish [Ráth Mealtain]

[Donegal Graveyards Cuid 1-VII / Eileen Hewson, 2008.]

[Remembering the War Dead: British Commonwealth and International War Graves since 1914/ Fergus D'Arcy, 2007.]

Tá tuilleadh taifead ar fáil ar líne ag na naisc seo a leanas:

www.irishgraveyards.ie

www.donegalgenealogy.com





Línéir Mheiriceánacha i mBun an Phobail.
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

AN IMIRCE

Liostaí Paisinéirí

Tá roinnt liostaí paisinéirí ann (an mhórchuid do shoithigh ag fágáil Chalafort Dhoire) agus liostaí inimirce SAM:

- Donegal Passengers on the Assisted Passenger List from Plymouth, England to Sydney, Australia (1848-1868), compiled by Richard Reid.
- Emigrants from Derry Port 1847-49 / Dessie Baker (ed.), 1985.

- Immigration of Irish Quakers into Pennsylvania 1682-1750 / Albert Cooke Myers, 1969.
- Irish Passenger Lists 1847-1871: Lists of passengers sailing from Londonderry to America on ships of the J&J Cooke Line and the McCorkell Line, compiled by Brian Mitchell, 1988.
- Emigrants from Ireland to America 1735-1743: A Transcription of the Report of the Irish House of Commons into Enforced Emigration to America / Frances McDonnell, 1992.

I measc na liostaí eile tá:

- Assisted immigrants from Donegal arriving in Lyttleton, New Zealand, 1855-1874.
- Passenger list of the “Invercargill”, which sailed to New Zealand 1878 (65 passengers from County Donegal).
- Passenger list of the “Franklin”, Londonderry to Wilmington, Delaware, USA, 1840.
- Passenger list of the “Caribou” arrived Sydney, Australia 4th October 1859.
- The Famine Immigrants, Lists of Irish immigrants arriving at the Port of New York [7 volumes, 1846-1851].
- The Search for Missing Friends: Irish immigrant advertisements placed in the Boston Pilot [8 volumes 1831 – 1920].

Tá Taifid Iompair Éire – an Astráil ar fáil ar líne: www.nationalarchives.ie/article/penal-transportation-records-ireland-australia-1788-1868-2/

Is féidir teacht ar eolas ar Chailíní ar Dhílleachtaí iad a tháinig ó thithe na mbocht in Éirinn chun na hAstráile idir 1848 agus 1850 ag www.irishfaminememorial.org/orphans/

Tá bunachar sonraí agus eolas ginealais ar imircí as Éirinn (an mhórchuid acu go SAM) chomh maith le liostaí paisinéirí in Ionad Dhaonpháirc Uladh-Mheiriceá do Staidéar ar Imirce. www.qub.ac.uk/cms

I measc na suíomhanna gréasáin eile tá siad seo a leanas:

www.donegalgenealogy.com

www.findmypast.ie

www.ancestry.com

www.irishgenealogy.ie

www.libertyellisfoundation.org

www.familysearch.org

[Across the Atlantic: Emigrating from Moville and Derry / Niamh Brennan agus Bernadette Walsh (eag.), 2009.

EOLAIRÍ CEIRDE

Faoi na 1820idí bhí eolairí ceirde ag tosú a chlúdach iomlán na hÉireann. Tá Eolaire Pigot agus Eolaire Slater ar dhá cheann de na cinn is tábhachtaí.

Tá cur síos mionsonraithe sa dá eolaire ar mhórán de bhailte agus sráidbhailte Dhún na nGall. Tá eolas iontu ar shuíomh, paróiste, stáisiúin iarnróid, eaglaisí, constáblacht, cúirteanna agus íoclanna. Tá liosta ann fosta de cheirdeanna agus gnólachtaí do mhórán suíomhanna.

Sa Lárleabharlann tá réimse d'eolairí tráchtála, i bhfoirm chlóite agus i bhfoirm mhicrifíse.

- Eolaire Pigot ar Éirinn 1820,1821,1822 agus 1824
- Eolaire Slater ar Éirinn 1846, 1856, 1870, 1881 agus 1884
- Treoir Porter ar Dhéantóirí agus Seoltóirí na hÉireann/ Frank Porter, 1908.



Margadh na hOlla, Baile Dhún na nGall
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

TAIFID MHÍLEATA

- Royal Irish Constabulary: A Complete Alphabetical List of Officers and Men, 1816-1922 / Jim Herlihy, 2001.
- Royal Irish Constabulary: A Biographical Dictionary and Genealogical Guide, 1816-1922 / Jim Herlihy, 2005.
- Royal Irish Constabulary List and Directory 1919.
- Royal Irish Constabulary Index microfiche.
- County Donegal Book of Honour: The Great War 1914-1918 / Donegal County Museum (5th ed.), 2019.
- Witness Statements 1913-1921 / Bureau of Military History [2 volumes]
- The Liam Ó Duibhir Archive – research materials relating to the War of Independence and the Irish Civil War.

Cartlann Mhíleata na hÉireann

Is féidir teacht ar phinsin mhíleata na hÉireann agus taifid bonn sa Chartlann Mhíleata, Beairic Mhíleata Chathail Brugha, Ráth Maonais, Baile Átha Cliath 6. Clúdaíonn a gcuid taifead Éirí Amach na Cásca agus Cogadh na Saoirse, baill d'Óglaigh na hÉireann, an tArm Náisiúnta, IRA, na hÓglaigh, Arm Cathartha na hÉireann agus Cumann na mBan. <http://www.militaryarchives.ie>

Taifid Chonstáblacht Ríoga na hÉireann

In larsmalann na bPóilíní, lonnaithe i gCeanncheathrú an PSNI, Brooklyn, 65 Bóthar an Choic, Béal Feirste BT5 6LE, tá cóipeanna micreascannáin de thafid seirbhíse Chonstáblacht Ríoga na hÉireann 1822 – 1922, a bhfuil a mbunchóipeanna in Oifig na dTaifead Poiblí, Kew, Londain, Sasana.

<https://www.psni.police.uk/inside-psni/our-history/police-museum/>

Is féidir teacht ar eolas faoi bhaill de chuid an Gharda Síochána, an Fórsa Póilíneachta a bunaíodh i ndiaidh Shaoirse na hÉireann in 1922, i gCeanncheathrú an Gharda Síochána, Páirc an Fhionnuisce, Baile Átha Cliath: www.policehistory.com

Rinne An Garda Síochána agus Leabharlann Dhigiteach COBÁC Cláir Phearsanra Phóilíní Chathair Átha Cliath agus an Gharda Sibhialta (An Garda Síochána) a dhigitiú: Póilíní Chathair Átha Cliath 1837- 1925 An Garda Síochána 1922 -1924 https://doi.org/10.7925/drs1.ucdlib_53466

I gCartlann Náisiúnta na hÉireann tá bailiúchán d'Uachtanna saighdiúirí Éireannacha a fuair bás agus iad ar seirbhís in Arm na Breataine.

Tá a mbunús ón Chéad Chogadh Domhanda, ach tá dornán beag ó dheireadh an 19ú Céad agus ó aimsir Chogadh na hAfraice Theas, 1899-1902: www.soldierswills.nationalarchives.ie/search/sw/home.jsp

Seo roinnt suíomhanna míleata úsáideacha: www.archives.gov www.bureauofmilitaryhistory.ie www.decadeofcentenaries.com www.nationalarchives.gov.uk



CARTLANN NA BPÁIPÉAR ÁITIÚIL

Is foinse iontach ar stair theaghlaigh na nuachtáin aitiúla mar gur minic a bhíonn liosta acu de shonraithe breitheanna, básanna agus póstaí.

Tabhair do d'aire: Moltar teagmháil a dhéanamh leis an Lárleabharlann roimh ré le coinne a chur in áirithe le breathnú ar gach nuachtán.

Tá na cinn seo a leanas ar Mhicreascannán:

- The Derry Journal: 1772 – 73, 1825, 1835 – an lá inniu
- The Donegal Democrat: 1919 – an lá inniu
- The Ballyshannon Herald: 1831, 1833, 1835 – 36, 1851 – 1883
- The Vindicator: 1906 – 1911, 1921 – 1956
- Donegal People's Press: 1984 – an lá inniu
- Derry People Donegal News: 1903 – 2010 (ar iarraidh 1922, 1931, 1942, 1972).
- 2011 – an lá inniu, ar fáil i gcóip chrua
- Inniú: 1943 – 1984

Tá na cinn seo a leanas ar fáil i gcóip chrua:

- Tirconaille Tribune 1991 – an lá inniu
- Inish Times 1999 – an lá inniu
- Inish Independent 2012 – an lá inniu
- Finn Valley Voice 1994 – an lá inniu
- The Irish Times: 1969 – 2011

Tá cartlann dhigiteach

The Irish Times ar fáil ag

[www.donegallibrary.ie/
mainnavigation/onlinelibrary/
research/](http://www.donegallibrary.ie/mainnavigation/onlinelibrary/research/)



Bailúchán Leabharlann Chontae Dhún na nGall

LÉARSCÁILEANNA

Is áis thábhachtach i dtaighde ar stair theaghlaigh iad léarscáileanna nó is minic a thaispeánann siad don taighdeoir an cheapach dhíreach ar chónaigh agur ar oibir a sinsir uirthi.

Seo sampla beag de na léarscáileanna atá sa Lárleabharlann:

- Léarscáileanna Uladh 1609: Léarscail de Chontaetha Eiséata na hÉireann
- Léarscáileanna Barúntachta agus Paróistí Co.Dhún na nGall/Léarscáileanna Suirbhé an Dúin 1655-56
- Léarscáileanna Ard-Ghiúiré 1834-1842
- Tá Léarscáileanna Luacháil Griffith's 1857-58 le feiceáil ar líne ag www.askaboutireland.ie/griffith-valuation
- Léarscáileanna Suirbhéireachta Ordanáis – dara heagrán 1906
- Séadchomharthaí Taifeadta Chontae Dhún na nGall 1995 [le treoirleabhar tagartha]

Tá cuid mhór léarscáileanna stairiúla eile ar fáil sa Lárleabharlann.



SCÉIM BHÉALOIDEAS NA SCOL 1937-38

In 1937 bhunaigh Coimisiún Béaloideasa Éireann i gcomhar leis an Roinn Oideachais scéim inar iarradh ar dhaltaí béaloideas agus stair áitiúil a bhailiú agus a bhreacadh síos. Mar thoradh air sin tá bailiúchán saibhir ann de bhéaloideas áitiúil, finscéalta, amhráin, nósanna agus creidimh, gach ceann acu ag baint lena áit féin. Cé nár ghlac gach bunscoil sa tír páirt inti, tugtar sa bhailiúchán foinse shaibhir de thraidisiúin áitiúla. Tháinig mórán daoine ar ailt a scríobh duine dá muintir féin.

Tá liosta iomlán de na scoileanna i nDún na nGall a ghlac páirt ar fáil sa Lárleabharlann agus is féidir iad a fheiceáil ar mhicreascannán.

Tá an bailiúchán ar fáil fosta ar líne ag <https://www.duchas.ie/>

Scéaltai, the 1930s Schools' Manuscript Collection in County Donegal / Eithne Ní Ghallchobhair, 2017.

IRISLEABHAIR

Sa Lárleabharlann tá rogha leathan d'irisleabhair reatha agus irisleabhair stairiúla; i mórán acu tá eolas ar stair áitiúil atá úsáideach ag taighdeoir ar stair theaghlaigh. Seo thíos roinnt teidil a mholtar:

- Béaloideas 1928 - 2018 (tá roinnt imleabhar ar iarraidh)
- Clogher Record 1953 – 2012
- Donegal Annual 1947 – an lá inniu
- Irish Family History 1985 – 2006
- Irish Roots [iris]
- Ulster Folklife 1959 – 2015 (tá roinnt imleabhar ar iarraidh)

Tá irisleabhair ó Bhailiúchán an Léinn Éireannaigh ar JSTOR ar fáil ar líne i ngach brainse den leabharlann ag www.donegallibrary.ie/mainnavigation/onlinelibrary/research/

LEABHAIR STAIRE ÁITIULA

Tá sé de chuspóir ag Seirbhís Leabharlainne Dhún na nGall gach rud a bhailiú agus a chaomhnú a scríobh údair as Dún na nGall, a foilsíodh i gContae Dhún na nGall nó a scríobhadh faoi. Go bunúsach tá baint idir stair theaghlaigh agus stair áitiúil; mar sin de is foinse luachmhar eolais é an bailiúchán seo agus tagann mórán taighdeoirí ar an bhlúirín eolais sin ar dheacair leo teacht air roimhe sin agus cuirtear i gcrích an tsárobair a rinne siad lena gcrann ginealaigh a rianú.

Seo a leanas sampla beag de leabhair staire áitiúla atá ar fáil sa Lárleabharlann:

- Ballyshannon Genealogy and History / Anthony Begley, 2011.
- History and Antiquities of Killybegs / Charles Conaghan, 1974.
- Neighbours in Pettigo / Dan Downing, 2018.
- The Tory Islanders: A People of the Celtic Fringe / Robin Fox, 1978.
- Convoy Village: Its People and Townlands / Aodh Gallagher agus Marie Slevin, 1996.
- Rambles around the Finn / David Kelly, 1992.
- A Local History of Lifford / Lifford I.C.A., c.1970.
- Mevagh Down the Years / Leslie Lucas, 1962.
- Glencolmcille: A Parish History / Conall Mac Cuinneagáin, 2002.
- An Historical, Environmental and Cultural Atlas of County Donegal / Jim Mac Laughlin agus Seán Beattie, 2013.
- A Short History of Gaoth Dobhair / Paul McGeady, 1998.
- History of the Parish of Ardara / P.J. McGill, 1970.
- Cloughaneely Myth and Fact / Gerry McLaughlin, 2002.
- Inver Parish in History / Helen Meehan, 2005.
- Our Town: Letterkenny and Hinterland / Naoi nGiallach, 1998.
- Donegal History and Society / Liam Ronayne et al. (eds.), 1999.
- Where Erne and Drowes Meet the Sea / P. Ó Gallachair, 1961.
- About Raphoe / Raphoe I.C.A., 1998.
- The Book of Inishowen / Harry Percival Swan, 1938.

Carlann Chontae Dhún na nGall



Carlann Contae Dhún na nGall
Grianghraf: Paul McGuckin

Tá Carlann Chontae Dhún na nGall lonnaithe in Ionad na dTrí Abhainn, Leifear, Contae Dhún na nGall.

Tel: +353 74 9172490

E-mail: archivist@donegalcoco.ie

Le tuilleadh eolais a fháil ar fhoinsí seiceáil: www.donegalcoco.ie/culture/archives

Is doiciméid iad cartlanna a bhfuil buanluach leo a thugann fianaise ar ghníomhaíochtaí duine nó institiúide.

Bíonn foirmeacha éagsúla leo lena n-áirítear cinn scríofa, grianghraf, íomhá ghluaiستهach, fuaim, digiteach agus analóg.

Is e misean Chartlann Chontae Dhún na nGall oidhreacht dhoiciméadaithe an chontae a chaomhnú, a shealbhú agus a chur ar fáil do mhuintir Chontae Dhún na nGall, do na glúnta atá ann agus na glúnta atá le teacht.

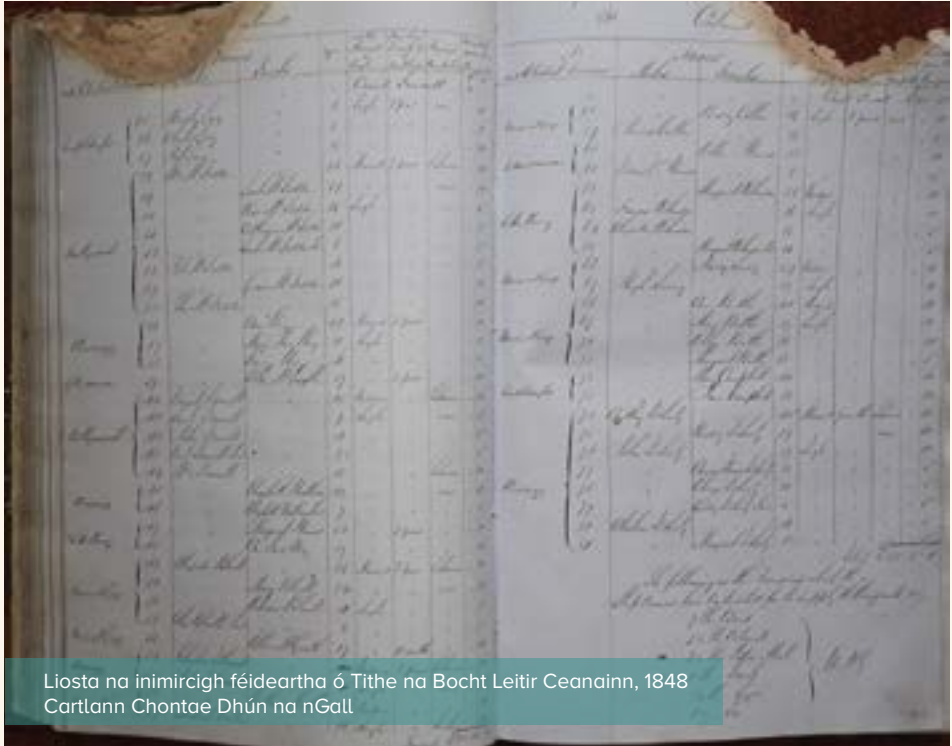
Tá éagsúlacht leathan d'ábhar cartlainne ag Carlann Chontae Dhún na nGall atá úsáideach ag scoláirí, staraithe áitiúla, ginealeolaithe agus taighdeoirí ar stair theaghlaigh.

Digitíú

Tá Cartlann Chontae Dhún na nGall, i gcomhpháirt leis an tsuíomh gréasáin Stair Theaghlaigh Find My Past, i ndiaidh corradh le 400,000 taifead de Thithe na mBocht Dhún na nGall a dhigitíú agus a fhoilsiú. Sna taifid sin tá tras-scríbhinní agus íomhánna de bhunchláir iontrála agus scaoilte amach chomh maith le leabhair tuairisci caomhnóirí a chlúdaíonn na blianta 1840 go 1922.

Clúdaítear sna bailiúcháin na haontais i mBéal Átha Seanaidh, Dún na nGall, Dún Fionnachaidh, na Gleannta, Inis Eoghain, Leitir Ceanainn, Baile na nGallóglach agus Srath an Urláir. Chomh maith le cláir agus leabhair tuairiscí, tá cuntais, cláir bháis, litreacha, cláir fóirithinte, conarthaí soláthraithe agus tuilleadh.

Is féidir rochtain a fháil ar bhunús na ngnéithe ar an tsuíomh gréasáin seo saor in aisce ag leabharlanna agus Cartlann Dhún na nGall. https://search.findmypast.com/search-ireland-records-in-institutions-and-organisations/and_workhouses-and-poor-law



Liosta na nimircigh féideartha ó Tithe na Bocht Leitir Ceanainn, 1848
Cartlann Chontae Dhún na nGall

Foinsí agus Áiseanna atá ar fáil i gCartlann Chontae Dhún na nGall

Suirbhé thopagrafach Griffith ar pharóistí Dhún na nGall 1833 – 1859

Ní bhaineann na 52 leabhrán suirbhé lámhscríofa sa bhailiúchán seo ach le hairnéisí ar fiú corradh le £5 iad. Tá cur síos iontu ar an méid talaimh; an ráta ar gach acra reachta; méid (luach) an talaimh; agus tugtar líon na dtithe. Mura bhfuil tithe ann ar fiú corradh le £5 iad, tá ráiteas ann nach bhfuil ‘aon tithe sa bhaile fearainn seo ar fiú £5 sa bhliain iad’.

Sa chur síos iomlán ar an talamh tá draenáil, rílíf agus caighdeán na hithreach. Tá tuilleadh réamhshuirbhéanna lena n-áirítear leabhair pháirce agus leabhair tí le feiceáil ar líne ag:

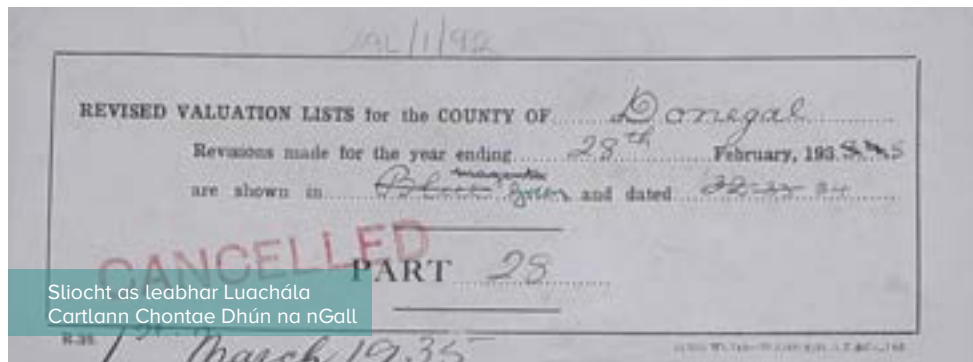
<http://census.nationalarchives.ie/search/vob/home.jsp>

Cláir Luachála Ghinearálta, c.1917 to 1990

(Tabhair do d’aire: tá cuid de na cláir ó na 1890idí. Tá cinn éagsúla a tháinig slán agus dátaí éagsúla ann).

Seo na cláir a tháinig i ndiaidh Luacháil Griffith a bhí ann roimhe. Tá liostaí iontu d’áititheoirí agus úinéirí talaimh agus réadmhaoine i nDún na nGall agus tugann siad cuntas ar an méid a bhí le hóc i rátaí ag gach teaghlach. Tá siad innéacsaithe de réir a dtoghcheantair agus a mbaile fearainn.

Tá bearnaí sa bhailiúchán seo. Tá tacar níos iomláine ar fáil le breathnú air san Oifig Luachála i mBaile Átha Cliath.



Cláir toghthóirí (vótálaithe), c.1880s – 1980s

Leasaíodh an córas vótála ó 1898 go 1918, rud a d'fhág gurbh fhéidir níos mó gnáthdhaoine a chur ar an chlár. I ndiaidh 1898 tá mná le feiceáil ar chláir mar thoghthóirí do rialtas áitiúil, mar thoghthóirí teoranta parlaiminte i ndiaidh 1918 agus mar thoghthóirí i omlána i ndiaidh 1922. Tá éagsúlacht mhór sa ráta marthanachta do chláir toghthóirí Chontae Dhún na nGall. **Liosta de réir dáta de na cláir a coinníodh:**

1886: Ceantar vótála Charn Domhnach

1889: Ceantair vótála an Bhaile Nua agus Chill Mhic Réanáin; Béal Átha Seanaidh

1894 – 1895: Na ceantair vótála seo – an Clochán Liath, Dún Fionnachaidh, Leifear, Leitir Ceanainn, Srath an Urláir, Mín an Lábáin; Dún na nGall Theas; na Cealla Beaga; Paiteagó

1898: Ceantair vótála Bhaile an tSratha

1902: Na ceantair vótála seo – Leitir Ceanainn; Alt na Péiste, an Clochán, Ard an Rátha, Baile na Finne; an Ghrafaidh agus na ceantair vótála seo – Gleann Léithín (na Gleannta), an Más, Árainn, Damhros, An Machaire, Inis Mhic an Doirn, Anagaire, Cró Bheithe, an Dúchoraidh, an Clochán Liath, Leitir Mhic an Bhaire

1914: Ceantar Bhun Cranncha

Clár na dToghthóirí do Bhun Cranncha
Cartlann Chontae Dhún na nGall

1919: Toghcheantar na nGleannta (Dún na nGall Thiar)

1925 – 1926: Toghcheantar Dhún na nGall Theas, Toghcheantar Bhaile na nGallógach; Toghcheantar na nGleannta

1929 – 1930: Toghcheantar Dhún na nGall Theas; Toghcheantar Bhaile na nGallógach; Toghcheantar na nGleannta

1936 – 1937 agus ó **1963 – 1989:** Tá cláir toghthóirí ann do gach toghcheantar. De ghnáth tá cláir atá thar 30 bliain d'aois ar fáil le daoine breathnú orthu. Tá roinnt cláir Toghthóirí don tréimhse 1938 – 1962 sa Chartlann Náisiúnta agus sa Leabharlann Náisiúnta, Baile Átha Cliath.

Liosta Giúróirí: Liostaí de dhaoine a roghnaíodh mar ghiúróirí do na blianta 1913, 1921, 1923, 1929

Tugann na liostaí seo eolas suntasach lena n-áirítear ainm, áit chónaithe; cineál cáilíochta, e.g. ‘sealbhóir tí fostaithe rátaíthe’, teideal nó gnó. Tá liostaí ann den chuid is mó de na toghcheantair ach tá éagsúlacht sna dátaí do na taifid a mhair.

Taifid Ardghiúiré Dhún na nGall: 1753 – 1899



Mhair Ardghiúiré in Éirinn ó aimsir na Normannach. San Ardghiúiré i ngach contae bhí tiarnaí talaimh, a roghnaigh an Siriam Contae. I gceannas ar an Ardghiúiré bhí Breitheamh Seisiúin agus mar sin níor mhair sé mar chorparáid. Dhéantaí Seisiúin a reáchtáil dhá uair sa bhliain. Roimh na seisiúin scairtí seisiúin tuairiscí i ngach barúntacht ina ndéantaí plé ar mholtaí ar obair a bhí le déanamh agus ansin chuirí iad faoi bhráid an Ardghiúiré lena ndaingniú. Ar na seirbhísí a chuir Cess an Ardghiúiré (ráta cánach a d’íocadh na háititheoirí) ar fáil agus ar íoc siad astu bhí déanamh agus cóiríú bóithre agus droichead, tógáil tithe cúirte agus taibhiú le tacú le hospidéil, scoileanna agus príosúin.

Cuireadh deireadh le feidhmeanna riaracháin na nArdghiúiréithe in 1898 leis an bhealach a réiteach don chóras dhaonlathach nua-aimseartha de rialtas áitiúil atá againn inniu.

I measc na dtaifead bhí:

Tuairiscí ar oibreacha a rinne conraitheoirí do na Seisiúin. Tugann siad ainmneacha conraitheoirí ar thionscadail mar obair ar bhóithre agus ar dhroichid; ospidéal; príosúin; scoileanna; do sheirbhísí lena n-áirítear aistriúchán ó Ghaeilge agus le freastal ar ‘pháistí tréigthe.’ Dátaí do thaifid a mhair : 1753 – 1769; 1768 – 1783; 1769 – 1778; 1793 – 1798; 1807 – 1808; 1809 – 1810; 1831; 1840; 1841; 1844; 1845; 1847; 1848; 1849; 1856; 1857; 1867; 1868; 1870; 1873; 1874; 1876; 1877, 1878, 1879, 1880, 1886, 1890, 1891, 1892, 1894, 1898.

Léarscáil Ardghúiré de Dhún na nGall, 1801

Miontuairiscí cruinnithe d’Ardghúiré Dhún na nGall: 1815 – 1857

Liosta de bhaill Ardghúiré Dhún na nGall, 1835 – 1892

Liosta de Bhailitheoirí Cess/Cháin Ardghúiré, 1816 – 1892

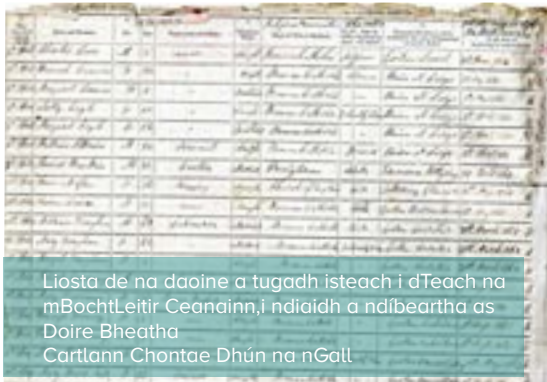
Comhfhreagras idir na baili dheireanacha d’Ardghúiré Dhún na nGall agus baili nuathofa ar Chomhairle

Contae Dhún na nGall, 1898 – 1899

Grianghraif d’Ardghúiré deireanach Dhún na nGall, 1899

Aontais Dhlí na mBocht: Tithe na mBocht agus Ospidéal, 1840 - 1922

Faoi Acht Dhlí na mBocht 1838, roinneadh Éire in Aontais nó i gceantair Dhlí na mBocht, gach ceann acu faoi stiúir Bhord Caomhnóirí. Ba é príomhchúram na mbord reáchtáil thithe na mbocht a stiúradh. Bhí ocht dteach na mbocht i gContae Dhún na nGall. Tógadh iad uilig go luath sna 1840idí – Béal Átha Seanaidh, Dún na nGall, Dún Fionnachaidh, na Gleannta, Inis Eoghain, Leitir Ceanainn, Baile na nGallóglach agus Srath an Urláir. Tugadh feidhmeanna eile do na boird le himeacht ama, lena n-áirítear ospidéal fiabhrais a thógáil agus a reáchtáil, vacsaíniú a chinntiú agus íoclanna a bhainistiú. Cuireadh deireadh le córas Thithe na mBocht faoin tSaorstát Éireann nua in 1922.



I measc na dtaifead bhí:

Tuairiscí na gcrúinnithe ag Bord na nGobharnóirí a bhí mar bhainisteoirí ar thithe na mbocht, 1840 – 1922. Sna miontuairiscí tá cinní a rinneadh ar chúrsaí lena n-áirítear bailiú rátaí, cothabháil an fhoirgnimh, teach na mbocht, foireann ospidéil, soláthraithe, ceisteanna smachta, sláinte phoiblí etc. I measc na n-ainmneacha a ndéantar tagairt dóibh tá na Caomhnóirí iad féin, an Máistir, an Mátrún, altraí, múinteoirí, maoir, bailitheoirí rátaí etc. Luaitear fosta conraitheoirí amhail soláthraithe aráin, coirce, ábhair etc. I gcásanna áirithe pléitear othair i dtithe na mbocht, de ghnáth faoi chás éigin smachta nó riaracháin. I roinnt de na leabhair tuairiscí luaitear faoi othair ar leith gur cuireadh ar liostaí iad le haghaidh imirce faoi scéimeanna imirce rialtais ar leith.

Cláir Iontrála & Scaoilte Amach agus Cláir Fóirithinte Taobh Istigh/Taobh Amuigh

Tugann siad seo ainm, aois, seoladh (baile fearainn), reiligiún, slí bheatha etc, daoine aonair ag iarraidh fóirithinte; easlán no tinn; dáta iontrála agus scaoilte amach nó báis. Mhair na cláir iontrála nó fóirithinte a leanas:
Béal Átha Seanaidh (lig an teach na mbocht seo isteach daoine as codanna

d’Fhear Manach chomh maith le deisceart Dhún na nGall): 1906 – 1924.
Dún na nGall: 1914 – 1924.
Dún Fionnachaidh: 1891 – 1915.
Na Gleannta: 1850 – 1866; 1884 – 1895; 1899 – 1907; 1914 – 1921
Iontrálacha in Ospidéal Fiabhrais na nGleannta, 1913 – 1921.
Inis Eoghain: 1843 – 1859; 1899 – 1918.
Leitir Ceanainn: 1855 – 1878; 1864 – 1878; 1910 – 1922; clár íoclainne , 1843 – 1858.

Baile na nGallóglach: 1847 – 1923; 1855 – 1897; 1919 – 1923.

Taifead Básanna:

Baile na nGallóglach: 1853 – 1893; 1899 – 1918.

Leitir Ceanainn: 1910 – 1922.

Leabhar Pionóis:

Teach na mBocht Bhaile na nGallóglach, 1879 – 1896.

Cláir Íoclainne:

Srath an Urláir agus Cúil na gCuirridín 1852 – 1899: ag tabhairt ainmneacha na mball foirne, amhail oifigigh leighis agus mná glúine.

TABHAIR DO D’AIRE: *I dTeach na mBocht an tSratha Bháin tá taifid do chuid d’oirthear Dhún na nGall amhail Leifear, Ráth Bhoth, Baile Suingean, Conmhaigh etc. I dTeach na mBocht Dhoire ligeadh isteach daoine as an Bheart, Cill Fhéich, an Baile Nua agus chomh fada ó thuaidh le Fathain. (Tá taifid Theach na mBocht an tSratha Bháin & Dhoire in Oifig na dTaifead Poiblí Thuaisceart Éireann*

An Bord Sláinte agus Cúnamh Phoiblí, 1924 - 1942

Mhair an Bord Sláinte & Cúnamh Phoiblí ó 1924 go 1942. I ndiaidh a dhíscailte, glacadh a bhfeidhmeanna isteach sa Chomhairle Contae.

Ar na taifid a mhair tá imleabhair ina bhfuil miontuairiscí chruinnithe an Bhoird agus a fhochoistí. Sna tuairiscí mionsonraithe sin tá comhfhreagrú agus tagairt d'íocaíochtaí le gairmithe leighis do dhualgais éagsúla, lena n-áirítear seirbhísí máithreachais agus tinreamh íoclainne; agus cúrsaí eile foirne. I measc na gcúrsaí eile tá cúnamh dífhostaíochta; bainistiú in ospidéal cheantair; bainistiú Theach Cónaithe an Chontae i Srath an Urláir; teachíní oibrithe; altramú páistí. Faoi Choistí eile a bunaíodh faoin Bhord tá ábhair amhail galair thógálacha; scéimeanna scoile leighis agus bainne; múchadh tine; soláthar uisce; séarachas. Tá tuairiscí míosúla ar oifigigh lena n-áirítear Oifigeach Leighis an Chontae, Altraí Ceantair agus Oifigeach Eitinne.

Ospidéal Cheantair & Íoclanna

Níl ann ach dornán beag earraí a tháinig slán a bhaineann le hospidéal chontae i gContae Dhún na nGall, an chuid is mó acu ó go luath sa 20ú céad go dtí a lár. I gcuid mhór acu seo tá ainmneacha na mball foirne a d'oibrigh sna hospidéal.

I measc na dtaifead tá:

Cláir Fóirithinte Leighis Bhéal Átha Seanaidh, 1915 – 1943;
Leabhar Tuairisce an Oifigigh Leighis, Íoclann Bhéal Átha Seanaidh, 1899 – 1944;
Clár Iontrála, Béal Átha Seanaidh, 1924 – 1928;
Leabhar Tuairiscí Choiste Ospidéal Fiabhrais na nGleannta, 1922 – 1923;
Clár Ospidéal Fiabhrais Leitir Ceanainn, 1924 – 1927;
Leabhar Lae, Ospidéal an Chontae, Leifear, 1924;
4 x Leabhair Chothaithe, Ospidéal an Chontae, Leifear, 1924 – 1928;
Cuntais agus Miontuairiscí, Ospidéal Fiabhrais Ráth Mealtain, 1891 – 1914;
Clár Vacsaínithe, 1926 – 1928.

Tabhair do d'aire: Níl cead ag an phobal rochtain a fháil ar thaifead ar bith a bhaineann le sláinte atá níos lú ná 100 bliain d'aois ach is féidir eolas a fháil don teaghlach/do shliochtáigh.

Ospidéal Meabhairghalair Cheantar Dhún na nGall/ Ospidéal Naomh Conall, 1866 - 1958

I measc na dtaifead tá:

Cásleabhair d'othair, 1896 – 1910.

Cláir Scaoilte Amach agus Básanna lena gclúdaítear 1866 – 1892.

Cláir d'othair ó 1866 go 1933.

Leabhair innéacs cláir agus leabhair ordaithe fáiltithe d'othair: 1896 – 1958.

Clár foirne 1909 – 1915.

Tabhair do d'aire: *Níl cead ag an phobal rochtain a fháil ar thaifid othair Naomh Conall ach is féidir eolas a fháil don teaghlach/do shliochtaigh.*



Geataí ospidéal Naomh Conall
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

Páipéir um Eastáit Talún Dhún na nGall c.1700 - 1950

Sna páipéir eastáit ó áiteanna éagsúla ar fud Chontae Dhún na nGall tá cíosanna agus comhfhreagras.

Alexander Murray Stewart -

lardheisceart Dhún na nGall lena n-áirítear Cill Charthaigh agus na Cealla Beaga: cíosanna, léasanna, comhfhreagras, c.1780– 1900 (le bearnaí).

Edward Harvey -

Lodain, Bun Cranncha, Inis Eoghain 1879: léarscáileanna den eastát le hainmneacha, c1900.

Colonel Kennedy - Caiseal na gCorr, Bealtaine uachtarach, Baile an Phunta, (Ceantar Chloich Cheannaola): cíos 1869.

John and Abraham Hamilton - Béal an Átha Mhóir agus Baile na Finne: cíosanna, 1818, 1849.

Teaghlach Montgomery agus

Teaghlach Boyton - Convoy House, Conmhaigh: bailiúchán suntasach lena n-áirítear comhfhreagras, gníomhais dlí, cíosanna, grianghraif agus cuntais feirme don Eastát, c. 1780 – 1900.

Teaghlach Grove - Castlegrove, Leitir Ceanainn: clár cíosa breithimh, leabhair chuntais feirme, litreacha, 1870idí – 1880idí.

Richard agus Jane Doherty -

Barúntacht Oirthear Inis Eoghain lena n-áirítear Bun an Phobail: fógraí éirí as, 1866 – 1868

Steele Nicholsons - Teach Falmore, Gleann Daoile, Inis Eoghain: cíosanna, gníomhais dlí lena n-áirítear léasanna, tíolacais, nuachtáin, Uachtanna, comhfhreagras, dialanna agus grianghraif, 1780idí – 1890idí.



Teaghlach Boyton, Teach Convoy
Carlann Chontae Dhún na nGall

Alexander Stewart of Ards,

Dún Fionnachaidh: mórleabhar comhaontais idir Stewart agus tionóntaí, 1856 – 1896 agus Cuntas lontaobhaí ar uacht Alexander Stewart (1873).

Captain Humfrey, Teach an Chabháin Chorr: cíos, 1822 – 1835.

Lord Leitrim (Clements Fhánada):

cíosanna agus léarscáileanna ón 19ú céad.

John Stoupe Charley- Árainn Mhór, 1862 – 1885: cíos.

Marquis Conyngham - Sliocht as eastáit Theideal Conyngham's estates: cíos eastáit i Srath an Urláir, 1887.

Minchin Lloyd - Crosconnell, Cluain Maine: cíos agus cuntais an eastáit, 1798 – 1820.

Sir Arthur Chichester- Paróiste Bhun an Phobail: cíos tailte a bhí á ndíol, 1851.

Robert Sweeney - Béal Átha Seanaidh & Bun Dobhráin: cíosanna réadmhaoine, 1915 -1918.

Henry Brooke – Leitir Ceanainn: imleabhar ceangailte de léarscáileanna esatáit de chodanna de Leitir Ceanainn agus a himeall le liosta de thionóntaí, 1845 – 1850.

Stewarts, Hewetsons, Johnstones - Teach Lough Veagh, Gartán: Uachtanna agus Tíolacas, lár-deireadh an 19ú Céad.

Ginealach Chlann Uí Dhónaill

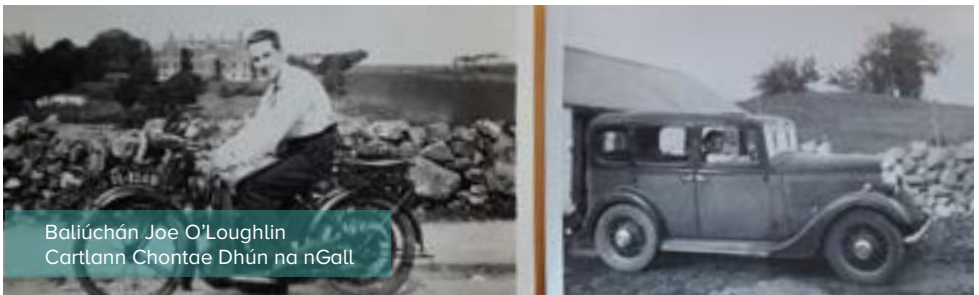
Sna taifid seo a thiomsaigh Rupert S. Ó Cochlain tá:

- Scrolla maisithe i Laidin ina dtugtar stair mhionsonraithe de chlann Uí Dhónaill chomh maith le craobh ghinealaigh agus suaitheantais teaghlaigh.
- Clár de chomhfhreagras idir baill Spáinneacha Chlann Uí Dhónaill, Maidrid agus áiteanna eile agus clann Uí Dhónaill in Éirinn, a scríobhadh sna 1870idí.
- Leabhar Ginealaigh, le tras-scríbhinní ó mhórán leabhar, ailt agus cartlanna ar cheisteanna éagsúla a bhaineann le clann Uí Dhónaill agus clanna Gaelacha eile.
- ‘Leabhar Dánta’ de chuid Chlann Uí Dhónaill ina bhfuil scríbhinní agus filíocht, próis agus nodaireachtaí stairiúla, a mbunús sa Ghaeilge, agus an chuid is mó ó leabhar Thomáis Uí Cheallaigh ‘A Poem Book of The O’Donnells’.
- Cóipeanna d’earraí éagsúla a bhaineann le ginealach chlann Uí Dhónaill agus teaghlaigh gaolta leo san Eoraip, lena n-áirítear an Ostair agus an Spáinn.

Clár Cánach Mótair, 1903 – 1923

Céad Chlár Carranna agus Gluaisrothar i gContae Dhún na nGall ag Comhairle Contae Dhún na nGall.

Tabhair do d’aire: Tá clár chánach mhótair ó 1951 go 1992 i mbailiúchán na Cartlainne. Cé nach féidir breathnú orthu seo de ghnáth sa Chartlann is féidir le foireann na Cartlainne eolas a iarrtar a bhaint amach do thaighdeoirí.



Bailiúchán Joe O’Loughlin
Cartlann Chontae Dhún na nGall

Coimisiún na Talún

In 1881 bunaíodh Coimisiún Talún na hÉireann le cíosanna cothroma a shocrú. In 1885 d'athraigh Acht Talún Chill Dhéagláin príomhfheidhm an choimisiúin ó chíosanna a shocrú go heastáit a bhriseadh agus cuidiú le tionóntaí a gcuid gabháltas a cheannach. Idir c. 1885 agus 1920 mhaoirsigh an coimisiún aistriú 13,500,000 acra.

- Cúirt Choimisiún na Talún, Iúil 1883, Mí na Nollag 1891, Eanáir 1892:
- Doire, Leitir Ceanainn agus Srath an Urláir, an Srath Bán (Co. Thír Eoghain): liostaí d'éisteachtaí cúirte a bhí le héisteacht ag Coimisiún na Talún a bhain le tailte agus tionóntaí.
- 1889: Srath an Urláir agus na Gleannta, *ibid.* 1890: na Gleannta. Liostaíonn ainmneacha tionóntaí, tiarnaí talaimh, aontas, toghroinn, baile poist, luacháil dhlí na mbocht, cíos agus cíos breithiúnach.
- Sceideal Choimisiún na Talún de thalamh gan tionóntaí i seilbh Lady Ena Dingwall Tosca Stewart-Bam agus Charles F. Stewart ar an Fhál Charrach agus i gCill Mhic Réanáin, 1924.
- Coimisiún na Talún, liostaí cúirte do Leitir Ceanainn agus Deisceart Dhún na nGall, do thalamh a díoladh c1900.

Go náisiúnta, níl pleananna ann faoi láthair an 8 milliún de thaifid Choimisiún Talún na hÉireann a chur ar fáil go forleathan don phobal le haghaidh taighde nó le haghaidh rud ar bith eile.

Gníomhais Dlí agus doicimeid, c1750 – 1970

Gníomhais Dlí ó gach cearn den tír lena n-áirítear léasanna, doiciméid phrohbháide, tíolacais, litreacha riaracháin eastáit, Uachtanna, fóiliónna, socruithe, Cumhacht Aturnaetha, Sleachta Teidil, Sannta, Aontuithe, Sceideal doiciméad, comhaontaithe, doiciméid chuardaithe, morgáistí.

Tabhair do d'aire: *Tá teorainn ar chuid d'earraí an 20ú céad mar gheall ar cheisteanna príobháideachais agus sonraí.*

Cúirteanna Gearra 1828 - 1857

I dtaifid na gCúirteanna Gearra tugtar ainmneacha na ndaoine a bhí os comhair na cúirte i gcásanna Sibhialta agus i gcásanna Coiriúla.

- Béal Átha Seanaidh, 1828 – 1855
- An Baile Nua, 1842 – 1857

Cláir Adhlaetha/

Léarscáileanna c1938 - 1970

- Cláir adhlaetha ó 1938 go c1970
- Baile Suingean, Raymoghey (Mainéar Uí Chuinneagáin), Baile an Mhuilinn (an Bheart), Achadh nUinseann, Killydonnell agus an Leac (Leitir Ceanainn), léarscáil de reilig na gCealla Beaga.

Taifid Scoileanna Náisiúnta c1850 – 1980



Scoil Náisiúnta an Bhaile Nua
Cartlann Chontae Dhún na nGall

Leabhair Thinrimh Scoileanna (Bunscoileanna) Náisiúnta, cláir agus leabhair tuairiscí cigirí do chuid mhór bunscoileanna i gContae Dhún na nGall, lena n-áirítear na cinn nach bhfuil ann níos mó agus na cinn atá ann ar fad.

Le liosta iomlán agus nuashonraithe a fháil amharc

www.donegalcoco.ie/culture/archives

Tá rollaí agus cláir atá thar 100 bliain d'aois ar fáil go ginearálta do dhaoine le breathnú orthu; tá teorainn ar bhreathnú ar earraí faoi 100 bliain d'aois ach is féidir eolas a bhaint amach do bhaill teaghlaigh.

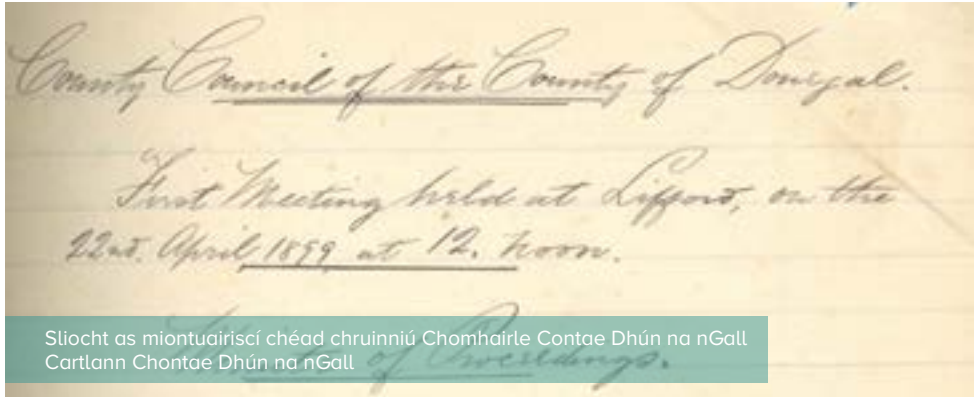
Réamhscoil Leifear 1880 – 1971

- Leabhar Rolla (1930 – 1959)
- Cláir daltaí, 1921 – 1970
- Tuairiscí ardmháistrí, 1929 -1971
- Taifid scrúduithe, 1889 - 1971
- Leabhair agus cláir Thuairisc Thinrimh: ina bhfuil ainm agus uimhir daltaí ar an chlár, rang, airgead a fuarthas i stáiseanáireacht agus i dtáillí, líon na dtinreamh
- Taifead pionóis etc. 1880 – 1971 (le bearnaí)

Scoil chairte Ray, Mainéar Uí Chuinneagáin, 1794/1816

- Leabhar cigire, 1794
- Miontuairiscí chruinnithe bhord na scoile, 1816, le tagairtí do bhuachaillí na scoile.

Údaráis Áitiúla Dhún na nGall, Tuairiscí cruinnithe 1896 –

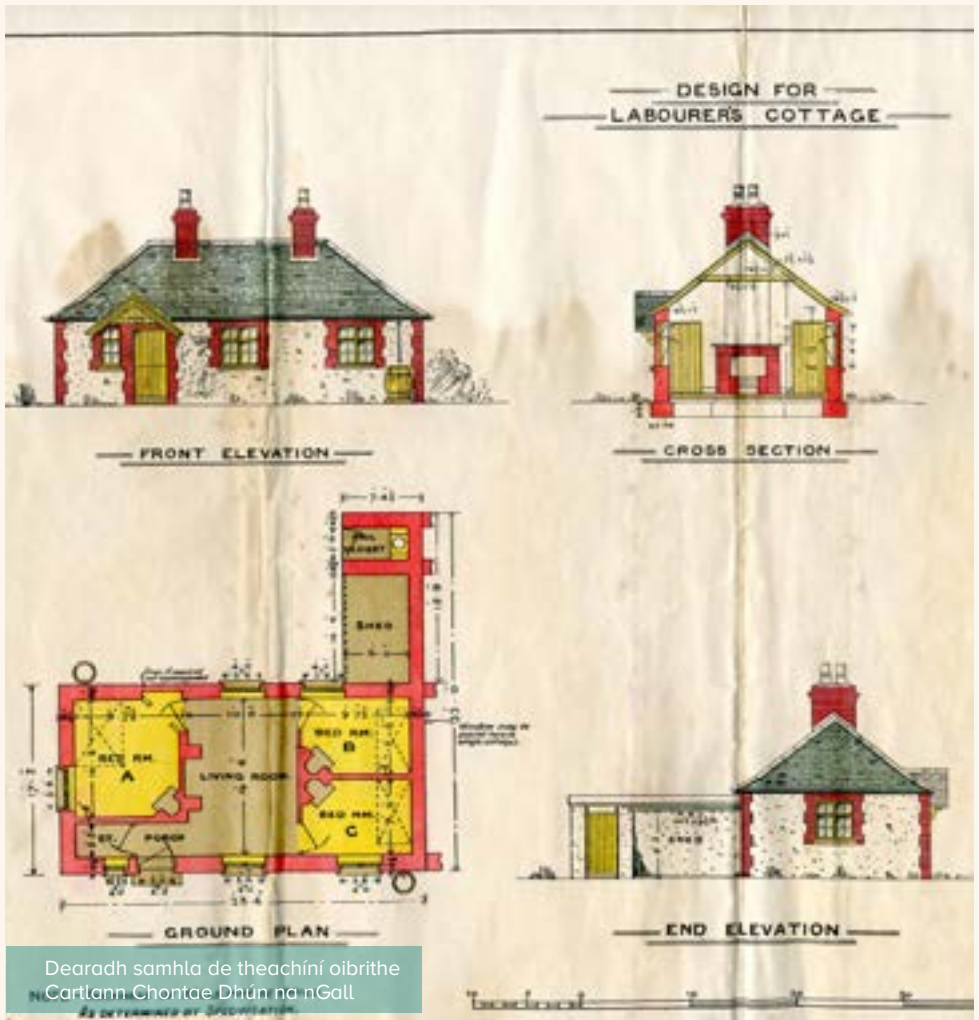


I dTaifid Údaráis Áitiúla Dhún na nGall, sna forais atá ar marthain agus sna forais réamhtheachtaí tá ainmneacha na mball údaráis áitiúil, ainmneacha na mball foirne agus daoine eile. Sna taifid atá tábhachtach tá:

- Miontuairiscí cruinnithe de chuid Chomhairle Contae Dhún na nGall ó 1899.
- Cláir thinrimh na Foirne agus na Comhairle.
- Miontuairiscí cruinnithe de chuid Chomhairlí Ceantair Uirbigh Leitir Ceanainn, Bhun Cranncha agus Bhun Dobhráin, 1899 – 2014.
- Miontuairiscí cruinnithe de chuid Chomhairlí Ceantair Tuaithe Bhéal Átha Seanaidh, Dhún na nGall, Dhún Fionnachaidh, na nGleannta, Inis Eoghain, Leitir Ceanainn, Dhoire Uimh. 2, Bhaile na nGallóglach, an tSratha Bháin Uimh. 2, Srath an Urláir, 1899 – 1925.
- Coimisinéirí Baile Bhéal Átha Seanaidh, miontuairiscí cruinnithe, 1896 – 1963.
- Coimisinéirí Baile Leitir Ceanainn, comhfhreagras, 1880s – 1890s

Teachíní Oibrithe, c.1890 - 1950

Thóg údarais áitiúla amhail Boird Gobharnóirí, Comhairle Contae Dhún na nGall agus Comhairlí Ceantair Tuaithe teachíní d'oibrithe faoi reachtaíocht ag deireadh an 19ú céad agus ina dhiaidh. Sna doiciméid a mhair a bhaineann le stair theaghlaigh tá cláir de na daoine a fuair tithe, iarratais ar thithe; tuairiscí cigirí, léarscáileanna, plananna; líníochtaí; taifid a bhaineann le riar na scéimeanna éagsúla tithíochta (Tá roinnt srianta ann.)



Bailiúcháin Phríobháideacha Shuntasacha

mbailiúcháin i gCartlann Chontae Dhún na nGall tá taifid a d'fhéadfadh a bheith úsáideach agus stair theaghlaigh á rianú ag duine:

- **Bord Dhún na nGall de CLG** (Cumann Lúthchleas Gael) tá miontuairiscí cruinnithe de chuid an Bhoird agus coistí chomh maith le cláir, miontuairiscí cruinnithe agus comhfhreagras.
- **Óstán Ghaoth Dobhair agus Loch Súilí** I leabhair na gcuairteoirí tá ainmneacha daoine saibhre agus go minic ainmneacha daoine mór le rá ar cuairt sa chontae.
- **Bailiúchán Joseph Murray** (1920 – 1922) tá ainmneacha daoine a ghlac páirt i gCogadh na Saoirse le Murray.
- **Bailiúcháin Chumann Staire an Athar Pádraig Ó Gallchóir agus Chontae Dhún na nGall** tá comhfhreagras, ailt, gearrtháin nuachtáin agus grianghraif a bhaineann leis an tsochaí agus a baille, agus le ginealas Dhún na nGall. Tá doiciméid ann ar chlann Uí Dhónaill, clann Uí Shiail agus clann tSuibhne, Bhéal Átha Seanaidh, eastát Montgomery i gConmhaigh, Hugh Allingham, clanna Ghleann na Finne; agus mórán taifead eile; c. 1940 – 1980.
- **Robert Moore, Cléireach Aontas Inis Eoghain**, Bailiúchán de pháipéir a bhaineann le ceisteanna teaghlaigh

agus gnónna áitiúla i gCarn Domhnach agus Bun Cranncha.

- **Monarcha Léinte Bhun Cranncha** taifid fostaithe ó 1935 go 1979. Tabhair do d'aire:rochtain theoranta.
- **Bailiúchán Daniel Doherty**. Chuaigh Daniel Doherty ar imirce ó Chionn Mhálanna go Boston. Bailiúchán de pháipéir phríobháideacha, a bhaineann den chuid is mó lena bhallraíocht sheasmhach i gCumann Dhún na nGall in Boston, a stocaireacht faoi athaontú na hÉireann agus a ghníomhaíochtaí polaitiúla in Boston. A mbunús ó na 1950idí go dtí na 1970idí.
- **Cumainn Altraí Ceantair** d'Fhánaid, an Baile Nua, an Bheart, Cill Fhéich agus Béal Átha Seanaidh: ina bhfuil eolas ar fhostú altraí ceantair. 20ú céad.
- **Coistí Contae Talmhaíochta** a bhunaigh Roinn Talmhaíochta agus Treorach Teicniúla na Breataine le cúrsaí a bhaineann le talmhaíocht a riar agus tacaíocht ghinearálta talmhaíochta agus gheilleagar tuaithe ar fud na hÉireann. Tá bailiúchán suntasach ann de chuid Choiste Talmhaíochta Chontae Dhún na nGall, lena n-áirítear miontuairiscí cruinnithe agus litreacha ón Roinn. Tá liostaí ann de bhuaiteoirí, tá ainmneacha soláthraithe agus na ndaoine ar an choiste. 1909 – 1988.

Músaem Contae Dhún na nGall



Tá Músaem Contae Dhún na nGall suite ar an Bhóthar Ard, Leitir Ceanainn, Co Dhún na nGal
T +353 (0)74 9124613
E museum@donegalcoco.ie

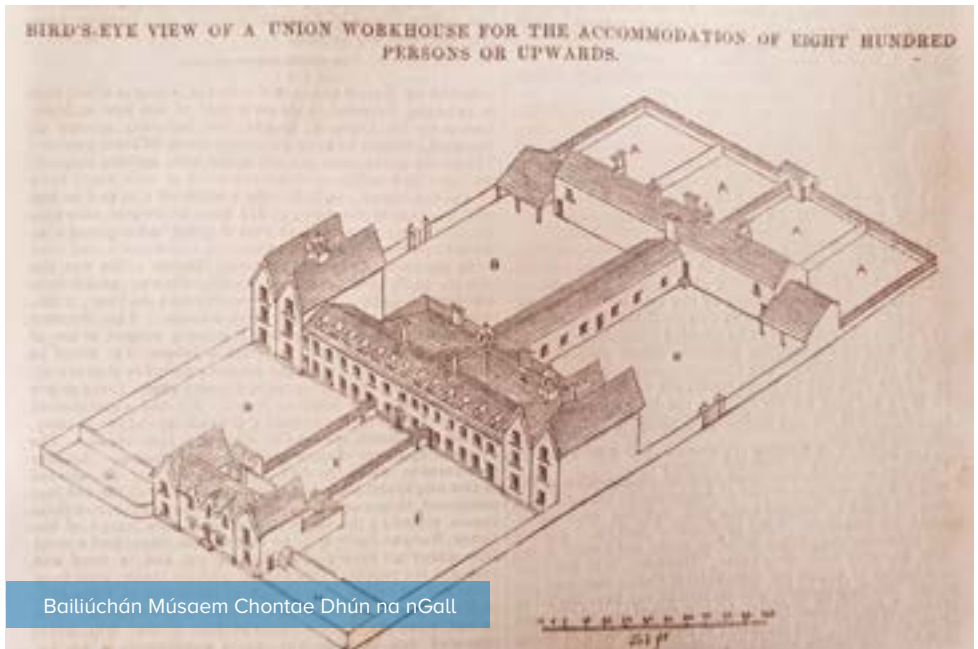
CEAD ISTEACH SAOR IN AISCE

Uaireanta Oscailte:

- 10am – 4.30pm Luan go hAoine
- 12.30 – 1pm Dúnta ag am lóin
- 1pm - 4.30pm Satharn
- Druidte ar an Domhnach agus Saoirí Poiblí
- Cead isteach saor in aisce

Eolas faoi Mhúsaem Contae Dhún na nGall

Ta Músaem Contae Dhún na nGall lonnaithe i seanfhoirgneamh cloiche, a bhí in am amháin ina chuid de Theach na mBocht Leitir Ceanainn a osclaíodh in 1845. Sa taispeántas sa ghailearaí ar an chéad urlár insítear scéal Chontae Dhún na nGall ón Réamhstair go dtí an Fichiú céad. I ngailearaí an bhunurláir déantar sraith de thaispeántais shealadacha a réachtáil le linn na bliana, a chlúdaíonn réimsí leathan téamaí agus ábhar.



Is é ról Mhúsaem Contae Dhún na nGall fianaise ábhartha agus eolas a bhaineann leis de chuid stair Chontae Dhún na nGall a bhailiú, a thaifeadadh, a chaomhnú, a nochtadh agus a léiriú ar mhaithe le húsáid agus taitneamh a oiread daoine agus is féidir.

I Músaem Contae Dhún na nGall tá bailiúchán iontach mór de dhéantúis a bhaineann le stair agus oidhreacht Chontae Dhún na nGall. Leiríonn an bailiúchán seo réimse leathan de thréimhsí agus topaicí. Is bailiúchán maith samplach é den chontae, ina bhfuil mórán réada suimiúla, roinnt acu sin a bhfuil tábhacht náisiúnta agus idirnáisiúnta leo.

Tá Músaem Chontae tábhachtach mar gur iontu atá an stór mór de thaiscí staire contae agus déantar díobh ionaid taighde agus oideachais agus coinníonn siad archaighdeáin de chúram bailiúchán. In Éirinn, is ionann Músaem Contae oifigiúil agus ceann a bhíonn á fheidhmiú agus á mhaoiniú ag Údarás Áitiúil. Is músaem údaráis áitiúil é Músaem Contae Dhún na nGall. Faoi láthair tá 12 Mhúsaem Contae ar fud na hÉireann.

Tá súil againn go dtiocfaidh tú ar stair agus oidhreacht ilchineálach Chontae Dhún na nGall.

Cé go bhfuil Músaem Contae Dhún na nGall sásta treoir agus cuidiú a thabhairt, ní institiúid ghinealais é agus de ghnáth ní féidir linn taighde mionsonraithe a dhéanamh do dhaoine aonair.



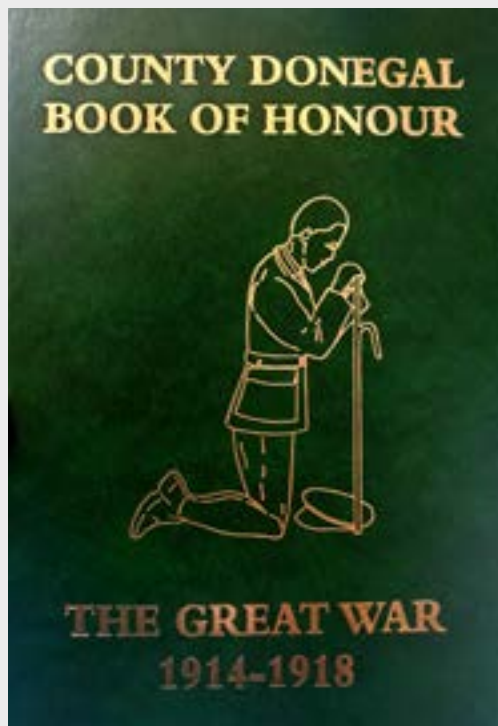
Taispeántas sa ghailearáí ar an chéad urlár
Músaem Chontae Dhún na nGall
Grianghraf: Paul McGuckin

Leabhar Gradaim Dhún na nGall – An Cogadh Mór 1914-1918

Tá nuashonrú agus athchló déanta ag Músaem Contae Dhún na nGall ar an 5ú hEagrán de Leabhar Gradaim Chontae Dhún na nGall: An Cogadh Mór 1914-1918 ina bhfuil ainmneacha na ndaoine uilig as Dún na nGall a thit sa Chéad Chogadh Domhanda.

Tá taighde ar siúl ag Músaem Contae Dhún na nGall ó 2001 ar gach duine as Dún na nGall a ghlac páirt sa Chéad Chogadh Domhanda. Roimhe seo d’eagraigh an Músaem taispeántais agus clár imeachtaí ina ndéantar plé ar scéal ról Dhún na nGall sa Chogadh.

Tá cuid mhór taighde déanta ag Músaem Contae Dhún na nGall ar na daoine as Contae Dhún na nGall a bhí páirteach sa Chéad Chogadh Domhanda. Bheadh siad sásta cuidiú leat le ceisteanna ar bith a bhaineann le Contae Dhún na nGall agus an Chéad Chogadh Domhanda.



Eolas Nua

Ma tá eolas ar bith eile agat ar na fir agus na mná a liostaítear i Leabhar Gradaim Dhún na nGall nó má tá ainmneacha ar bith eile agat cuir sin ar **r-phost chuig**

museum@donegalcoco.ie

nó cuir sa **phost é chuig:**

Leabhar Gradaim Chontae

Dhún na nGall, Músaem Contae

Dhún na nGall, An Bóthar Ard,

Leitir Ceanainn, Co Dhún na nGall

Seo roinnt suíomhanna gréasáin úsáideacha:

- Tugann Coimisiún Uaigheanna Cogaidh an Chomhlachais (CWGC) onóir don 1.7 milliún fear agus bean d'fhórsaí an Chomhlachais a fuair bás sa Chéad agus sa Dara Cogadh Domhanda. www.cwgc.org
- Arm na Breataine: Tá na buntaifid uilig i gCartlann Náisiúnta na Breataine i Londain. Tá a dtaifid de Bhoinn Leighis iontach úsáideach do bhaill de na fórsaí armtha sa Chéad Chogadh Domhanda. www.nationalarchives.gov.uk/help-with-your-research/research-guides/british-army-medal-index-cards-1914-1920/
- Tá taifid seirbhíse a mhaireann den Chéad Chogadh Domhanda tras-scríofa ag www.ancestry.co.uk
- Taifid seirbhíse agus pinsin Roimh-1914 ar fáil ar www.findmypast.co.uk
- Tionscadal deonach chuig liosta d'iarshaighdiúirí as Éirinn sa Chéad Chogadh Domhanda 1914-1918 www.worldwar1veterans.com
- Taifid Chuimhneacháin na hÉireann ón Chéad Chogadh Domhanda imr.inflandersfields.be/search.html
- Astrálaigh agus muintir na Nua-Shéalainne sa Chéad Chogadh Domhanda www.discoveringanzacs.naa.gov.au/
- Taifid mhuintir Cheanada ón Chéad Chogadh Domhanda <https://www.bac-lac.gc.ca/eng/discover/military-heritage/first-world-war/Pages/introduction.aspx>
- Eolas ar adhlacadh agus ar chuimhneachán bhaill de chuid arm Mheiriceá a cailleadh ar dualgas thar lear www.abmc.gov/database-search



2ú Cathlán, na Gardaí Éireannacha, 1918
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

Cartlann Scannán i Músaem Contae Dhún na nGall

Cartlann Scannán an Iarthuaiscirt

Is bailiúchán digiteach ar leith d'ábhar scannáin cartlainne é seo ar Dhoire agus Dún na nGall. Tá 90 uair an chloig ann de chláir, cláir faisnéise, príomhscannáin, gearrscannáin agus píosaí scannánaíochta nuachta ó chuid de na mórchainéil teilifíse chomh maith le scannánaíocht amaitéarach Super 8 agus físeáin bhaile ag dul siar corradh le 50 bliain. Is féidir breathnú ar an chartlann saor in aisce gan choinne (is féidir breathnú uirthi fosta ag Cartlann Chontae Dhún na nGall.)



Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

Gortahork, Co. Donegal



Árainn Mhóir
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

Cartlann Scannán agus Raidió Oileáin Dhún na nGall

Is bailiúchán digiteach ar leith é seo d’ábhar cartlainne a bhaineann le hoileáin Chontae Dhún na nGall. Tugtar sa chartlann saor-rochtain ag an phobal ar beagnach 40 uair an chloig d’ábhar scannáin, teilifíse agus raidió trí rudaí amhail nuachtscannáin, nuacht agus cláir faisnéise theilifíse agus raidió.

San ábhar éisteachta agus físe sa chartlann seo tabharfar tuiscint ar stair shóisialta na n-oileán ar chósta Dhún na nGall ó na 1950idí go dtí an lá inniu. Is féidir breathnú ar an chartlann saor in aisce gan choinne.



Bád ag fágáil Ché an Bhuna Bhig as Toraigh
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall



An Dún Riabhach
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall



Bean as Dún na nGall ag sníomh olla
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall



Bailiúchán Theaghlach Rutherford
Le caoinchead ó Caroline Ni Giolla Chearr



Leifear
Bailiúchán Músaem Chontae Dhún na nGall

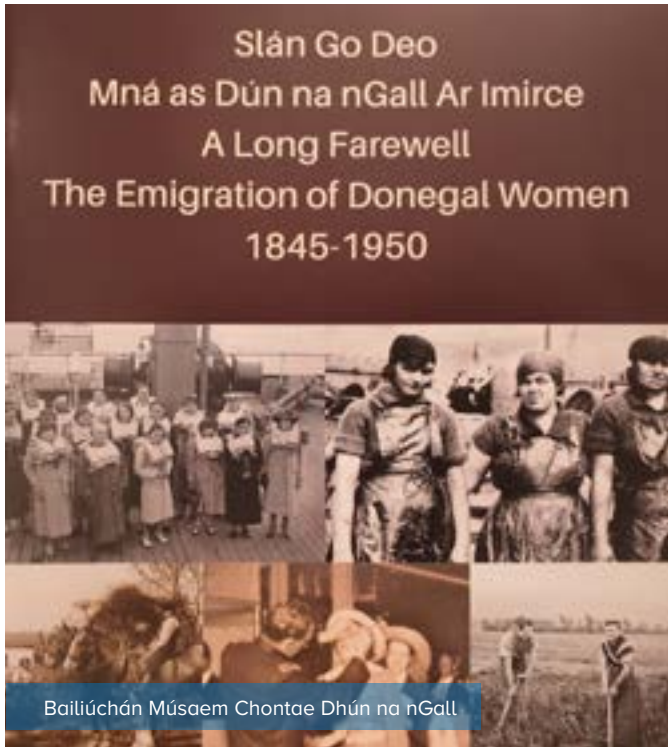
The Square, Lifford, Co. Donegal 1953

Foilseacháin

Tá éagsúlacht leabhrán foilsithe ag an Mhúsaem atá ar fáil saor in aisce.

Tabhair do d'aire: *Ní féidir cuid de na foilseacháin seo a fháil ach i bhfoirm PDF*

- “From Home to Foreign Fields” a dhéanann plé ar an chéad Chogadh Domhanda i nDún na nGall, Cathair Dhoire, an Srath Bán agus an Ómaigh.
- A Guide To The Plantation Of Ulster in Derry And Donegal
- Plantation Architecture and Landscape In Derry And Donegal
- The Legacy Of The Plantation In Derry And Donegal
- The Ulster Covenant, 1912
- From Leaders to Exiles – a bhaineann leis an taispeántas ar Imeacht na nIarlaí
- ‘A Vanished World’ – The Landed Gentry of County Donegal
- ‘A Long Farewell’ – The Emigration of Donegal Women 1845 – 1950
- Dún na nGall, Olltoghchán 1918 agus an Chéad Dáil



ÁISEANNA EILE

Níl iontu seo a leanas ach sampla de na suíomhanna gréasáin a d'fhéadfadh a bheith úsáideach agat ar d'aistear ar lorg staire do theaghlaigh;

www.irishgenealogy.ie Innéacsanna ar bhásanna, breitheanna agus póstaí ó 1864.

<http://www.donegalgenealogy.com/> Tras-scríbhinní de na mílte de thaifid staire teaghlaigh Chontae Dhún na nGall.

www.askaboutireland.ie/

www.familysearch.org

<https://www.nidirect.gov.uk/proni> Oifig na dTaifead Poiblí Thuaisceart Éireann: tá mórán de pháipéir eastáit talún Chontae Dhún na nGall anseo.

www.findmypast.ie Is féidir rochtain a fháil ar bhunús na ngnéithe ar an tsuíomh gréasáin seo saor in aisce ag leabharlanna agus Cartlann Dhún na nGall. Tá cláir agus leabhair miontuairiscí ann ó ocht dteach na mbocht Chontae Dhún na nGall.

<http://www.rootsireland.ie/>

www.ancestry.co.uk

www.nli.ie Tá cuid mhór páipéar eastáit talún i Leabharlann Náisiúnta na hÉireann.

<http://registers.nli.ie/> Cláir paróistí Caitliceacha ar líne, saor in aisce.

<http://www.genealogy.nationalarchives.ie/> & <http://www.census.nationalarchives.ie/>

Sna suíomhanna gréasáin seo tá Daonáireamh 1901, 1911; Cláir Cheapoinnt na nDeachúna 1830idí & taifid Luachála 1820idí – 1840idí.

www.gov.ie/en/campaigns/af7893-general-register-office/?referrer=/gro/ An Phríomh-Oifig Chlárúcháin, Éire.

www.qub.ie/cms/ Bunachar sonraí d'fhoinsí don imirce ó Éirinn go SAM.

<https://www2.hse.ie/births-deaths-and-marriages> Seirbhís Clárúcháin Sibhialta FSS. Cláraíonn sí gach breith, bás agus pósadh in Éirinn.

www.nidirect.gov.uk/services/go-groni-online Tá teastais breitheanna, póstaí agus básanna a cláraíodh i dThuaisceart Éireann ó 1922 ar fáil ag an Phríomh-Oifig Chlárúcháin do Thuaisceart Éireann i mBéal Feirste.

<http://www.irishgraveyards.ie/> Tras-scríbhinní taitle adhlactha d'uaigneanna agus grianghraif d'uaigneanna.

<http://www.prai.ie/> Clárlann Réadmhaoine/talaimh in Éirinn.

www.valoff.ie/en/archive-research/ Taifid na hOifige Luachála.

www.derry.rootsireland.ie Taifid staire Theaghlaigh Dhoire.

<http://soldierswills.nationalarchives.ie/search/sw/home.jsp> Uachtanna saighdiuirí ón Chéad Chogadh Domhanda.

www.irishmanuscripts.ie/product/the-civil-survey-a-d-1654-56-counties-of-donegal-londonderry-and-tyrone-vol-iii-with-the-returns-of-church-lands-for-the-three-counties-10-vols-1931-61/ Suirbhé Sibhialta 1654 tá liosta d'úinéirí agus léas-sealbhóirí réadmhaoine.

<https://irelandxo.com>

